

POSTANOWIENIE

28 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 28 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa [...] Bank [...] spółki akcyjnej w W.
przeciwko A.D.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej A.D.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 28 maja 2024 r., VII AGa 1086/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwaną,
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 2 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanej rzecz powodowego Banku kwotę 138.497,50 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od 16 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty (punkt I), oddalił powództwo w pozostałej części (punkt II), zasądził od pozwanej na rzecz Banku kwotę 1.732 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (punkt III) oraz zarządził ściągnięcie od pozwanej 5.193 zł tytułem uzupełnienia opłaty od pozwu (punkt IV).

W następstwie apelacji pozwanej wyrokiem z 28 maja 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił powyższy wyrok w ten sposób, że punktowi I. nadał treść „zasądza od A.D. na rzecz [...] Bank [...] S.A. w W. kwotę 138.497,50 zł

(sto trzydzieści osiem tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt siedem złotych pięćdziesiąt groszy) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP jednak nie wyższymi niż maksymalne odsetki za opóźnienie od kwoty 111.001,00 zł (sto jedenaście tysięcy jeden złoty) od dnia 16 stycznia 2021 r., do dnia zapłaty - oddalając powództwo w pozostałym zakresie” (punkt I); oddalił apelację w pozostałym zakresie (punkt II) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania apelacyjnego (punkt III).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwana wskazała, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących po ważne wątpliwości prawne, jak również wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W piśmie procesowym złożonym w wykonaniu wezwania do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej skarżąca powołała się obok wskazanych uprzednio przyczyn kasacyjnych również na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w

interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Twierdzenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dotyczące nieważności postępowania dotyczy postępowania pierwszoinstancyjnego, samą zaś nieważność skarżąca wiąże z faktem, że referentem w sprawie był delegowany sędzia sądu rejonowego, na podstawie decyzji czy też pełnomocnictwa administracyjnego, zaś faktem znanym z urzędu jest, że od 11 maja 2017 r. dyrektorem departamentu prawnego KRS jak również podsekretarzem stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości był sędzia T.S., co do którego faktem powszechnie znanym jest, iż przebywa na terenie B. lub też R. i jest osobą podejrzaną z art. 130 k.k., tj. o szpiegostwo na rzecz obcego Państwa w okresie, kiedy pracował w ministerstwie sprawiedliwości. Zdaniem skarżącej wobec uczestnictwa zarówno w akcie delegacji sędziego referenta do Sądu Okręgowego w Warszawie, jak i wydawania w tej kwestii ewentualnej opinii jako szef biura prawnego Krajowej Rady Sądownictwa, taka delegacja powoduje, że w składzie Sądu I Instancji niezależnie od tego jakie, jak również, ile takich czynności zostało podjętych, skład Sądu I Instancji był sprzeczny z przepisami prawa. Ponadto skarżąca podważa jej zdaniem błędne zapatrywanie Sądu Apelacyjnego, że czynności podjęte przez sędziego, który ulegał wyłączeniu z mocy prawa, nie wpływają na ważność postępowania cywilnego, podczas gdy podjęte przez niego czynności *de facto* inicjowały postępowanie w sprawie i bez ich powzięcia nie doszłoby do dalszych czynności procesowych,

Rozpatrując tę argumentację należy najpierw wskazać, że sędzia, z którego czynnościami skarżąca wiąże nieważność postępowania pierwszoinstancyjnego, został wyłączony na wniosek pozwanej, podważane czynności zostały podjęte przed złożeniem wniosku w tym przedmiocie, zaś skład sprzeczny z ustawą ze względu na nieprawidłowości dotyczące delegacji sędziego nie oznacza, że spełnione są przesłanki *iudex inhabilis*. Skarżąca nie wskazuje przy tym we wniosku żadnych okoliczności mogących wypełniać przesłanki z art. 48 k.p.c.

Zgodnie z art. 379 pkt 4 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. W uchwale Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2010 r., III PZP 1/10 (OSNP 2010, Nr 23-24, poz. 280) wyjaśniono, że nie zachodzi nieważność postępowania, jeżeli część postępowania dowodowego została przeprowadzona w składzie sprzecznym z przepisami prawa, jednak ostatecznie całe postępowanie dowodowe przeprowadzono w składzie właściwym, zaś przed nieważnością chroni w takim wypadku możliwość konwalidacji postępowania przez ponowne przeprowadzenie dowodów, już w składzie właściwym.

Stwierdzenie bowiem nieważności, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, nie jest celem samym w sobie rozstrzygnięcia przewidzianego w art. 386 § 2 k.p.c., a ma służyć powtórzeniu czynności skutkujących nieważnością i uzyskaniu w ten sposób przez strony rozstrzygnięcia wydanego w postępowaniu niedotkniętym takim uchybieniem. Jak sama skarżąca przyznaje, sędzia, którego uprawnienia kwestionuje, podjął w postępowaniu pierwszoinstancyjnym czynności w postaci zarządzeń: wzywającego do uzupełnienia braków pozwu, dotyczące doręczeń pełnomocnikowi pozwanej odpisu pozwu i dalszych pism, wzywające do złożenia pism procesowych. Braki pozwu zostały uzupełnione, sam zaś pozew z dalszymi pismami procesowymi doręczony pozwanej. Powtórzenie czynności wezwania do uzupełnienia braków formalnych pozwu oraz czynności doręczeń (i zobowiązań do przedstawienia stanowiska) jest w konsekwencji bezprzedmiotowe. Bezpodstawne jest bowiem utożsamianie ponowienia ewentualnie czynności polegających na wydaniu tych zarządzeń z uznaniem za niebyłe faktu, że pozew został skutecznie złożony, jego braki uzupełnione, pozwana otrzymała pozew i pismo procesowe powódki.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego zastosowanie rygору zwrotu pozwu inicjującego postępowanie sądowe jest możliwe dopóty, dopóki nie zostanie nadany sprawie bieg, a więc pozew nie zostanie doręczony. Nie budzi zaś wątpliwości, że w chwili orzekania przez Sąd pierwszej instancji przedmiotem rozpoznania tego Sądu był pozew, który wraz z pismem powoda

i odpisami złożonych przy tym piśmie dokumentów został doręczony skarżącej i skutku tego nie uchyla w okolicznościach sprawy ewentualna nieprawidłowość delegacji sędziego, który wydał zarządzenie o dokonaniu tego doręczenia. Rozpoznanie sprawy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i wydanie zaskarżonego apelacją rozstrzygnięcia nastąpiło w składzie, którego skarżąca nie podważa. Również dokumenty złożone na wezwanie wydane przez sędziego, którego uprawnienia kwestionuje, były przedmiotem postępowania dowodowego Sądu pierwszej instancji w składzie, który wydał wyrok. Brak zatem podstaw do stwierdzenia, że postępowanie pierwszoinstancyjne dotknięte zostało nieważnością. Uwzględniając dodatkowo niekwestionowaną możliwość sanowania w procesie cywilnym niektórych przypadków nieważności, bezpodstawność ponawiania w przedmiotowej sprawie czynności przez ponowne wydanie zarządzeń oraz fakt, że podważane czynności zostały podjęte przed złożeniem wniosku o wyłączenie sędziego (art. 52 § 3 k.p.c.) nie sposób podzielić wniosku skarżącej, że skarga jest oczywiście uzasadniona wobec nieuwzględnienia przez Sąd Apelacyjny nieważności postępowania pierwszoinstancyjnego.

Powołane przez skarżącą okoliczności nie powodują z tych samych - co wyżej wskazane względów - nieważności postępowania apelacyjnego. Zważywszy zaś, że zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego powołanie sędziego sądu powszechnego na wniosek aktualnie funkcjonującej Krajowej Rady Sądownictwa nie jest okolicznością, która samodzielnie może prowadzić do przyjęcia, że postępowanie z udziałem takiego sędziego jest dotknięte nieważnością w rozumieniu art. 379 § 4 k.p.c., nie było podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania apelacyjnego z tej przyczyny, zwłaszcza że sama skarżąca nie podnosiła w tym względzie żadnych twierdzeń.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ

35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wywodu, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por.m.in. postanowienia z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepubl.; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.; z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, niepubl.; z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl.; z 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, niepubl.; z 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, niepubl.; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, niepubl.).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi

kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156; z 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, Nr 10, poz. 157; z 10 stycznia 2003 r. VCZ 189/02, niepubl.; z 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl.; z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl.; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi nie może więc poprzestawać na prostym odwołaniu do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych, zaś w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo tylko sformułowanie pytań dotyczących wykładni określonego przepisu. Uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06; nie publ. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.).

Skarżąca nieskutecznie powołuje się na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Braki konstrukcyjne skargi kasacyjnej wynikające z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie podlegają uzupełnieniu. Do uzupełnienia tego rodzaju

braków skarżąca nie została również wezwana, wystosowane zaś do niej wezwanie i termin na jego uzupełnienie nie uprawniał skarżącą nie tylko do podnoszenia nowych podstaw kasacyjnych, ale również przyczyn kasacyjnych. Uprawnienie do przytoczenia nowego uzasadnienia podstaw kasacyjnych, o którym stanowi art. 398¹³ § 3 k.p.c., polega na przytoczeniu nowej argumentacji prawnej dla poparcia już wskazanych podstaw, nie stwarza natomiast możliwości rozszerzenia podstaw kasacyjnych przez wskazanie dodatkowych przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz powołania dodatkowej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, po upływie terminu przewidzianego do jej wniesienia (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 września 2018 r., III CSK 165/18, OSNC-ZD 2019, nr 4, poz. 51.). Pismo skarżącej uzupełniające braki formalne skargi kasacyjnej zostało złożone w terminie na uzupełnienie tych braków, jednak już po terminie na wniesienie skargi kasacyjnej licznym stosownie do dokonanego pełnomocnikowi skarżącej doręczenia odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem. W konsekwencji, dokonane w tym piśmie rozszerzenie przez skarżącą podstaw kasacyjnych jest bezskuteczne. Bezskuteczne jest też powoływanie nowych przyczyn kasacyjnych.

Ponadto skarżąca nie spełniła przytoczonych wyżej wymagań, tak w odniesieniu do pierwotnie powołanych przyczyn kasacyjnych, jak i przyczyn kasacyjnych podanych w piśmie z 30 października 2024 r. złożonym w uzupełnieniu braków formalnych skargi kasacyjnej. Argumentacja wniosku nie tylko nie zawiera jakiegokolwiek pytania wyrażającego wątpliwości wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, ale również nie przedstawia żadnego wyводу jurydycznego wskazującego na potrzebę dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisów prawa, w zakresie zaś oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w niedopuszczalny sposób odwołuje się w istocie do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarżąca nie przedstawiła żadnego wyводу pozwalającego na wniosek, że skutek zawartej umowy strony w istocie zawarły umowę kredytu (lub pożyczki), a ocena Sądu Apelacyjnego dotycząca braku zasadności zastosowania do zawartej umowy umowy art. 75 c Prawa bankowego jest w świetle wiążącej Sąd Najwyższy podstawy faktycznej ustalonej w zaskarżonym wyroku oczywiście wadliwa i uzasadnia wniosek o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art.

398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Ponadto, we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła z jednej strony, że występuje istotne zagadnienie prawne i zachodzi potrzeba wykładni przepisów budzących wątpliwości, z drugiej zaś, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Stanowisko to jest wewnętrznie sprzeczne, jeżeli bowiem dany przepis budzi poważne wątpliwości, które są źródłem rozbieżności w orzecznictwie lub w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego wyjaśnienia zależy prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy, to ewentualny błąd orzeczniczy popełniony w tym zakresie przez sąd drugiej instancji nie może mieć tym samym charakteru oczywistego i podstawowego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2016 r., I CSK 477/15, niepubl. i z dnia 19 kwietnia 2018 r., akt I CSK 707/17, niepubl.). Wobec nieprzedstawienia odpowiedniej argumentacji na poparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania twierdzenia wniosku o wystąpieniu przyczyn kasacyjnych z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. uznać należy za niewykazane.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Roman Trzaskowski

(K.L.)

[a.ł]

